

To właśnie jest Słowenia!

Słowenia jest stosunkowo niewielkim i młodym państwem, które pojawiło się na mapie Europy dopiero w 1991 roku. Zajmuje obszar na styku Alp i Morza Śródziemnego a na jego terenie znajduje się tajemniczy płaskowyż Kras oraz rozległa Nizina Panońska. Już od najdawniejszych czasów zróżnicowane i bogate tradycje kulturowe i warunki naturalne Słowenii rozbudzały wyobraźnię pisarzy i artystów. Jest ona niczym raj u stóp Triglavu – tak opisał Słowenię Cankar, jeden z najwybitniejszych pisarzy słoweńskich. Oto charakterystyka kraju, który dopiero niedawno wkroczył w wiek dorosły. Mimo krótkiej historii swojej państwowości Słowenia jest już członkiem wszystkich ważniejszych organizacji międzynarodowych, w tym Unii Europejskiej i NATO. W pierwszej połowie 2008 roku została pierwszym wśród nowych krajów członkowskich, któremu powierzono prezydencję w UE.

Słowenia to połączenie zdominowanego przez zieleń środowiska naturalnego oraz różnorodności i kontrastów widocznych na obszarze całego kraju. Słoweńcy są niezwykle dumni z osiągnięć rodaków a ich historyczne, kulturowe i przyrodnicze dziedzictwo to prawdziwe źródło inspiracji. W jakim innym miejscu można podziwiać tradycyjne kraty na siano i ule z malowanym wejściem dla pszczoł, obserwować konie lipicanery i pszczoły kraińskie, skosztować ciasta potica, spróbować swoich sił w zapasach i poznać bogactwo dialektów, a wszystko na bardzo niewielkim obszarze? Gdzie indziej można zetknąć się z wielkimi nazwiskami związanymi z kulturą (np. architekt Jože Plečnik), ważnymi odkryciami (logarytmy), wybitnymi osiągnięciami sportowymi a także sportami narodowymi (wspinaczka górską, biegi) i docenić piękno natury nienaruszonej przez człowieka? Całe wieki historii miały wpływ na kulturę i charakter tego młodego państwa.

MIESZKAŃCY SŁONECZNEJ STRONY ALP

Słowenia liczy nieco ponad dwa miliony mieszkańców, co odpowiada liczbie ludności zamieszkującej przedmieścia dzisiejszych wielkich miast. Na każdy kilometr kwadratowy przypada około 100 mieszkańców, co stanowi mniej więcej połowę średniej europejskiej. Większość populacji stanowią Słoweńcy, jednak tereny leżące na granicy z Węgrami i Włochami są zamieszkane przez mniejszości z tych krajów. Słoweńska konstytucja zapewnia im pełnię praw. Państwo zamieszkują również tymczasowo lub na stałe przedstawiciele innych grup etnicznych, głównie z rejonu Bałkanów Zachodnich.

Słoweńcy są patriotami, którzy cenią sobie jakość życia. Uważają się za pracowitych, solidnych i aktywnych indywidualistów i dobrze oceniają swoją znajomość języków obcych. Są dumni ze swojej kultury i języka, które postrzegają jako ważny element tożsamości narodowej. Jednym z najważniejszych słoweńskich symboli narodowych jest góra Triglav położona w Alpach Julijskich. Jest to najwyższy szczyt w Słowenii i zarazem symbol darzony legendarnym szacunkiem. Słoweńcy są otwarci na odmienność. Co prawda często podróżują po świecie, ale rzadko zmieniają swoje miejsce zamieszkania. Są przeważnie dobrze wykształceni a bezrobocie w kraju utrzymuje się na

niskim poziomie. Podobnie jak inne współczesne społeczeństwa Europy, Słoweńcy zmagają się z problemem starzenia się populacji i niskiego wskaźnika urodzeń.

PAŃSTWO

Słowenia jest demokratyczną republiką powstałą w erze kształtowania się młodych demokracji europejskich. Państwo ogłosiło niepodległość 25 czerwca 1991 roku w wyniku referendum przeprowadzonego pół roku wcześniej. W referendum wzięło udział 90 procent uprawnionych do głosowania. 88,2 procent spośród nich opowiedziało za niepodległością. Niepodległość Słowenii została uznana na forum międzynarodowym a państwo zostało przyjęte do ONZ. W 2004 roku Słowenia została członkiem UE, w 2007 zamieniła swoją walutę na euro i przystąpiła w ten sposób do Unii Gospodarczej i Walutowej. W 2008 roku została pierwszym wśród nowych państw członkowskich, któremu powierzono prezydencję w UE.

Z upływem lat Słowenia stała się ważnym graczem na arenie międzynarodowej – to tutaj spotykali się przedstawiciele supermocarstw a już wcześniej była członkiem organizacji międzynarodowych i nawiązywała przyjazne stosunki z innymi państwami na całym świecie. Dlatego mimo swojego młodego wieku Słowenia jest

Słowenia w pigułce

Nazwa oficjalna:
REPUBLIKA SŁOWENII

Ustrój polityczny: Demokracja parlamentarna
Stolica: Lublana
Powierzchnia: 20 273 km²
Liczba ludności: 2 062 874 (2015 r.)
Waluta: Euro (1 euro = 100 eurocentów)

Język: słoweński, w regionach zróżnicowanych etnicznie również włoski i węgierski

I FEEL SLOVENIA

Międzynarodowy numer kierunkowy: +386
Strefa czasowa: GMT/UTC +1

Ważne numery telefonów:

112 pogotowie
112 straż pożarna
113 policja
1188 informacje ogólne
1987 pomoc drogowa

Przydatne adresy internetowe:

Informacje ogólne o Słowenii: www.slovenia.si,
www.slovenia.info
Rząd Słowenii: www.vlada.si
Rządowe Biuro Komunikacji: www.ukom.gov.si
Republika Słowenii: www.gov.si
Słoweński Związek Motorowy: www.amzs.si
Informacje o pogodzie: www.arso.gov.si

Wydawca: Rządowe Biuro Komunikacji, Lublana 2015

poljski jezik

dojrzałym i doświadczonym państwem, które w dużym stopniu angażuje się w działalność na arenie międzynarodowej. Zgodnie z Konstytucją, ustrój Słowenii opiera się na systemie parlamentarnym z podziałem na władzę ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą. Najwyższym organem ustawodawczym państwa jest Zgromadzenie Narodowe, w skład którego wchodzi 90 członków wybieranych na czteroletnią kadencję. Do Zgromadzenia należy również jeden przedstawiciel mniejszości włoskiej oraz jeden przedstawiciel mniejszości węgierskiej. Władzę wykonawczą sprawuje Rząd. Prezydent Słowenii reprezentuje kraj na arenie międzynarodowej, jest także zwierzchnikiem sił zbrojnych. Kadencja prezydenta trwa pięć lat.

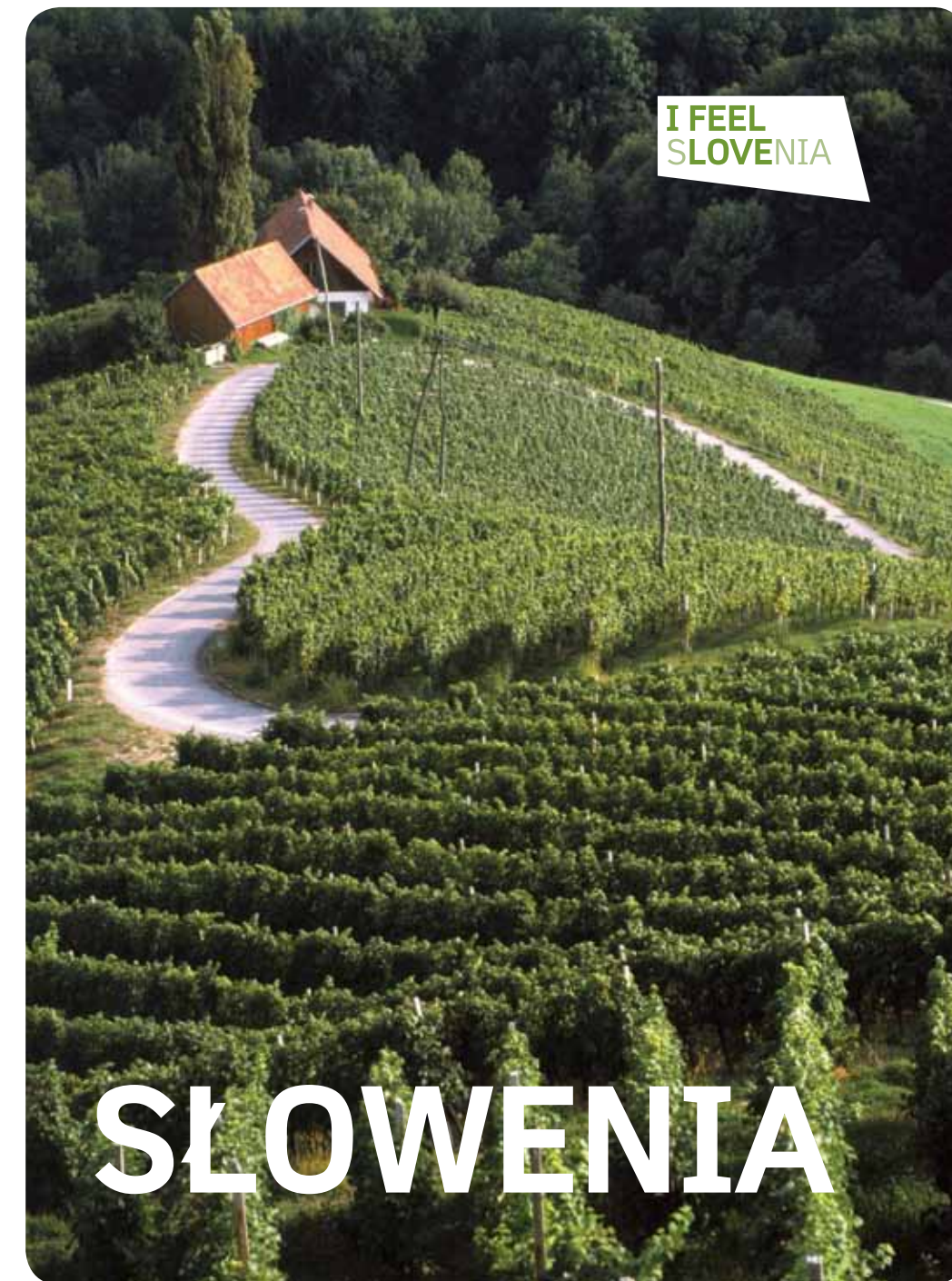
HISTORIA

Pierwsze ślady państwowości Słowenii pojawiły się ponad tysiąc lat temu, kiedy przodkowie Słowian południowych zasiedlili te tereny i założyli Księstwo Karantanii. Według historyków był to jeden z najbardziej demokratycznych i nowoczesnych krajów w ówczesnych czasach. Nic więc dziwnego, że w czasach Thomasa Jeffersona twórcy Konstytucji Stanów Zjednoczonych Ameryki wzorowali się między innymi na prawodawstwie Księstwa Karantanii. Turyści podróżujący przez słoweńskie góry i równiny nadal mogą podziwiać bogactwo tradycyjnej kultury

Słowenii. Silne piętno odcisnęły tutaj lata panowania dynastii Habsburgów. Dopiero w 1918 roku Słoweńcy połączyli się z Chorwatami i Serbami, zakładając królestwo, które przekształciło się później w Jugosławię. Po upadku Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii w 1991 roku rozpoczął się nowy rozdział w historii Słowenii – era Słowenii niepodległej. Uczniowie z całego świata mogliby stwierdzić, że nauka historii Słowenii to spełnienie ich marzeń. Za sprawą kultury i języka Słowenia zdołała zachować swoją tożsamość narodową przez całe stulecia. Twórczość Słoweńców w okresie Wiosny Ludów była silnie powiązana z faktem braku własnego państwa. Dlatego też głównym elementem tożsamości narodowej i jej ostoją był język słoweński. Do umacniania tożsamości narodowej przyczyniły się w późniejszym okresie także inne formy sztuki.

GOSPODARKA

Lata dziewięćdziesiąte to okres wzrostu ekonomicznego typowego dla krajów, który wkroczyły na drogę gospodarki rynkowej. Samo przejście do tego typu gospodarowania było dla Słowenii niemal bezbolesne. W ostatnich latach wzrost gospodarczy utrzymywał się na wysokim poziomie, nawet powyżej średniej UE. Poziom zatrudnienia kobiet również należy do najwyższych w Europie. Słoweńskie firmy odnoszą sukcesy

Špičnik. Fotografia: Vladimir Toš

SŁOWENIA

w kraju i za granicą, wprowadzając na rynek wysoce innowacyjne produkty. Słyszeliście kiedyś o nartach Elan używanych przez najlepszych sportowców? Albo o łodziach żaglowych Seaway czy ultralekkim samolocie Pipistrel? A może o najwyższej jakości, świetnie zaprojektowanym sprzęcie AGD firmy Gorenje? W Słowenii działa także wiele małych, lecz wysoce innowacyjnych firm, których nie sposób tutaj wymienić. Ich produkty sukcesywnie wkraczą na rynki zagraniczne. Na wysoką wydajność wpływa kilka czynników – od przysłowiowej słoweńskiej sumienności i dogodnego położenia geograficznego (szlak handlowy) po dbałość o środowisko naturalne, motywację i innowacyjność. To wszystko stanowi o jakości słoweńskiej gospodarki. Gospodarkę napędzają usługi a Słowenia może się pochwalić także najwyższej jakości usługami w branży IT. Przemysł farmaceutyczny i samochodowy jest również dobrze rozwinięty. Inne ważne sektory gospodarki to: przemysł spożywczy, elektromaszynowy, chemiczny i metalowy. Coraz większą rolę w gospodarce odgrywa też turystyka.

NAUKA I ROZWÓJ

Współcześni słoweńscy naukowcy wpisują się w mocno zakorzenione naukowe tradycje Słowenii, które zaowocowały wielu znanymi w

świecie wynalazkami. Podążają oni śladami gigantów nauki z czasów, kiedy nie było jeszcze dostępu do Internetu a książki studiowało się przy świetle świecy. Wśród nich byli tacy uczeni jak Janez Vajkard Valvasor (członek Towarzystwa Królewskiego w Londynie, XVII wiek), Jurij Vega (tabele logarytmiczne, XVIII wiek), Jožef Stefan (prawo promieniowania, XIX wiek), Fritz Pregl (zdobywca nagrody Nobla w dziedzinie chemii organicznej, początek XX wieku) czy Herman Potočnik Noordung – inżynier raketowy. Obecnie prace badawczo-rozwojowe prowadzone na terenie Słowenii czerpią z dziedzictwa tych pionierów. Działania w dziedzinie badań i rozwoju są niezwykle wielowarstwowe i ze względu na przestrzeganie najwyższych standardów jakości znane na całym świecie. W niektórych dziedzinach badań, jak nauki informatyczne lub nanotechnologia, Słowenia jest zaliczana do światowych prymusów. Wiedza jest postrzegana w Słowenii jako jeden z głównych filarów rozwoju a słoweńska polityka badań naukowych jest realizowana podobnie jak we wszystkich nowoczesnych krajach wysoko rozwiniętych. Od 1991 roku Słowenia jest aktywnym uczestnikiem programów badawczych prowadzonych przez UE i inne instytucje europejskie i jak dotąd wzięła udział w ponad tysiącu projektów realizowanych w ramach europejskich programów badawczych.

Turystyka

Każda pora roku jest dobra na zwiedzanie Słowenii. Ten zielony region Europy to wyjątkowe miejsce – bez względu na to, w którym miejscu przekroczy się granicę, można podziwiać niezwykłą różnorodność zmieniającego się krajobrazu. Ludzie są pogodni a kuchnia – przepyszna. Turyści mogą wypoczywać w uzdrowiskach i ośrodkach spa, gospodarstwach agroturystycznych a także ośrodkach sportowych – każdy znajdzie tu coś dla siebie. Tutaj można odzyskać siły i pozwolić się rozpuścić. Odległość od wybrzeża Morza Śródziemnego do Alp to tylko nieco ponad dwie godziny jazdy samochodem. Stamtąd jest już niedaleko do Niziny Panońskiej lub łagodnych wzgórz regionu Dolenjska. Po drodze mijamy płaskowyż Kras. Wszystkie te miejsca wprost tętnią zielenią i bogactwem dziewiczej przyrody. Słowenia ma także gorące źródła lecznicze! Wszystkie te miejsca znajdują się w bliskiej odległości od siebie i można się do nich bez problemu dostać, dlatego też warto odwiedzać Słowenię wielokrotnie.

Słońce świeci w Słowenii ponad 2000 godzin rocznie, tak więc każda pora roku jest dobra na odwiedziny. Przepiękne krajobrazy wprawiają w zachwyt nawet najbardziej wymagających gości. Pola golfowe, stoki narciarskie, różnego typu ośrodki sportowe, atrakcje dla miłośników adrenaliny i inne możliwości uprawiania sportu zadowolą każdego entuzjastę. Jazda na rowerze, wspinaczka górską, sporty ekstremalne i cała gama atrakcji związanych z rekreacją – wszystko jest dostępne na miejscu.

Co najbardziej podoba się obcokrajowcom odwiedzającym Słowenię? Najpierw pojawia się fala entuzjazmu. Następnie słyszymy opinie, że Słowenia to przyjazny kraj, w którym można zadbać zarówno o spokój ducha jak i kondycję ciała, zwłaszcza dzięki nieskażonej przyrodzie, łagodnemu klimatowi, gościnności, przyjaznym mieszkańcom oraz dużej liczbie źródeł termalnych. Goście dodają, że niezwykle w Słowenii jest spektrum różnorodności, które jest pochodną odwiecznej koegzystencji ludzi i natury oraz fakt, że Słowenia to kraj czysty, nowoczesny i bezpieczny. I bez wątpienia coś w tym jest.

Dolina Logarska. Fotografia: Jakše-Jeršič

Słowenia to naturalne środowisko występowania znanych na całym świecie lipicanerów. Fotografia: Darinka Mladenovič

Słoweńskie przysmaki

Na kulinaryny obraz współczesnej Słowenii składają się elementy kultur i cywilizacji z rejonu Alp, Morza Śródziemnego oraz Panonii. Całe stulecia rozwoju społecznego i historycznego na styku tych kultur przyczyniły się do powstania specyficznej kultury i stylu życia, które wytworzyły unikalną, jedyną w swoim rodzaju różnorodność, przejawiającą się również w miejscowej kuchni.

Tradycyjna kuchnia słoweńska opiera się na zbożach, świeżym nabiale, mięsie, rybach, warzywach, ziemniakach, oliwkach oraz wędzonej szynce. Kuchnia może posiadać elementy typowe dla danego regionu, a więc wsi, miasta bądź klasztoru. Słowenia może się również poszczycić ogromnym wyborem znakomitej jakości win. Hedoniści mogą zażywać kąpeli w gorących źródłach i wypoczywać w uzdrowiskach, gospodarstwach agroturystycznych, a także stołować się w najlepszych restauracjach.

Tradycyjne słoweńskie ciasto świąteczne potica. Fotografia: Tomo Jeseničnik

Jaskinie Szkocjańskie. Fotografia: Jakše-Jeršič

Średniowieczne miasto Piran to popularna miejscowość wypoczynkowa nad Adriatykiem. Fotografia: Jakše-Jeršič

Kultura i sztuka

Kultura i sztuka zajmują szczególne miejsce w historii Słowenii, ponieważ w okresie braku narodowych instytucji politycznych i rządowych stały się spoiwem tożsamości narodowej. Słoweńcy przykładają dużą wagę do kultury narodowej a kraj może się poszczycić dobrze rozwiniętą strukturą instytucji i organizacji kultury, porównywalną do struktur w najbardziej rozwiniętych krajach europejskich. Bogate życie kulturalne toczy się nie tylko w największych miastach, ale dosłownie w każdym zakątku Słowenii. Prawie każdy Słoweńiec ma w sobie coś z pisarza, malarza, kucharza, tancerza, winiarza, muzyka, reżysera, aktora, blogera czy grawera. Słoweńcy wiedzą, jak w dzieło sztuki zmienić wszystko, co kochają. W Słowenii nie tylko znakomicie rozwijają się

zawody, w których umiejętności artystyczne przekazują się z pokolenia na pokolenie; Słoweńcy świetnie radzą sobie również na polu sztuki nowoczesnej, która jest dostępna dla każdego pokolenia.

W wydarzeniach kulturalnych bierze udział mnóstwo osób – wszelkiego rodzaju festiwale (organizowane głównie w miesiącach letnich) przyciągają gości z bliska i daleka. Popularne są teatry i koncerty a Słoweńcy uwielbiają czytać i są dumni ze swojej tradycji kulturowej. Dość wspomnieć poetę okresu Romantyzmu France'a Prešerna, który jest uważany za chlubę narodowej poezji. Słowa napisanej przez niego pieśni Zdravljica stały się słowami hymnu narodowego niepodległej Republiki Słowenii. Słowa hymnu wzywają do pokojowego współistnienia narodów i nie bez kozery nosi on tytuł Zdravljica; jest to Toast wznoszony przez przyjaciół na cześć wszystkich ludzi dobrej woli.

Kurenti – typowe postacie karnawałowe. Fotografia: Tomo Jeseničnik

Koronka klockowa z Idrii. Fotografia: Jaka Vinšek

Zespół a capella Perpetuum Jazzile. Fotografia: Irena Herak/Minutainmanj

Występ baletowy. Fotografia: SNG Opera and ballet

I feel Slovenia lub „słoweńska zieleń”

Słowenia reklamuje się hasłem „I feel Slovenia” – oznacza ono równowagę między naturą a solidnością Słoweńców, odnosi się do dziewiczej przyrody i chęci jej zachowania. Hasło pojawia się na zielonym tle, ponieważ ponad połowę powierzchni kraju porastają lasy. Dla Słowenii zielony to coś więcej niż tylko kolor, to „słoweńska zieleń”. Symbolizuje równowagę między ekscytującym stylem życia, które jest źródłem motywacji dla Słoweńców a wspólną wizją życia w zgodzie z naturą. Słoweńska zieleń odzwierciedla również naszą dbałość o to, co najważniejsze, o to, co czujemy pod stopami. Tym samym opowiada o harmonii wszystkich zmysłów, którymi odbieramy Słowenię. Dlatego ten kraj to nie tylko wrażenia wizualne. Na wspomnienie o Słowenii składa się zapach lasu, dźwięk szemrzącego strumienia, niezwykły smak wody i delikatność drewna. Słowenię naprawdę można poczuć.

Lublana. Fotografia: Rządowe Biuro Komunikacji i Planowanie